

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική (ΕΑΒΣ)

Δεκέμβριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Σελ.
Πρόλογος	
Πίνακας Περιεχομένων	i
Συντμήσεις	iii
Χρησιμοποιούμενοι όροι	iv
1. Οι προκλήσεις ασφαλείας που αντιμετωπίζει η χώρα και η ανάγκη διατήρησης ισχυρών Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ)	1
2. Η ανάγκη για την ανάπτυξη και διατήρηση ισχυρής Εγχώριας Αμυντικής Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Βάσης (ΕΑΤΒΒ).	2
Ασφάλεια εφοδιασμού και επιχειρησιακή αυτονομία των ΕΔ	2
Η ασφάλεια εφοδιασμού στις σημερινές συνθήκες	2
Η συμβολή της ΕΑΤΒΒ στην ανάπτυξη ισχυρής ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας.	2
Οι προϋποθέσεις για την εγκαθίδρυση, διατήρηση και ανάπτυξη της ΕΑΤΒΒ	3
Οι Προϋποθέσεις για τη βιωσιμότητα της ΕΑΤΒΒ.	4
3. Οι στόχοι της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής	5
4. Ανάλυση του περιβάλλοντος	6
Οι εξελίξεις στην παγκόσμια αμυντική βιομηχανία	6
Οι εξελίξεις στην Αμυντική Βιομηχανία της ΕΕ	7
Η εξελίξεις στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία (ΕΑΒΙ)	9
Τα κύρια χαρακτηριστικά της ΕΑΤΒΒ	11
Το επίπεδο της Έρευνας και Καινοτομίας στην Ελλάδα	13
5. Οι κρίσιμοι τεχνολογικοί και βιομηχανικοί τομείς	15
6. Μέτρα και Δράσεις για την Υποστήριξη των Κρίσιμων Τομέων βιομηχανικής δραστηριότητας.	17
Κατάρτιση του προγραμματισμού των προμηθειών των ΕΔ	17
Λήψη μέτρων για την προώθηση των εξαγωγών	18
Ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας	18
Προώθηση καινοτόμων δράσεων	20

Ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)	22
Αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου προμηθειών των ΕΔ	23
Εξειδίκευση Στρατηγικής Προμηθειών	24
7. Αποτίμηση της Στρατηγικής	26

Συντμήσεις

1. ΑΕΙ: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
2. ΑΣΕΙ: Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
3. ΑΤΕΙ: Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
4. ΑΚΑΜ: Ακόλουθος Άμυνας
5. ΑΩ Αντισταθμιστικά Ωφελήματα
6. BRICS Brazil, Russia, India China, South Africa (Συμφωνία)
7. ΓΤΕΤ: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
8. ΓΔΑΕΕ: Γενική Διεύθυνση Αμυντικού Εξοπλισμού και Επενδύσεων
9. ΓΕΕΘΑ Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
10. C4ISR Command Control Communication Computation Intelligence
Surveillance Reconnaissance
11. COTS: Commercial Off The Shelf
12. ΔΟΠΕΑΣ: Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και
Αναπτυξιακής Συνεργασίας
13. Ε&Α: Έρευνα και Ανάπτυξη
14. ΕΑΒ Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία
15. ΕΑΒΙ: Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία
16. ΕΑΒΣ: Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική
17. ΕΑΣ: Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα
18. ΕΑΣ: Εθνικός Αμυντικός Σχεδιασμός
19. ΕΑΤΒΒ: Εγχώρια Αμυντική Τεχνολογική & Βιομηχανική Βάση
20. ΕΒΣ: Εγχώρια Βιομηχανική Συμμετοχή
21. ΕΔ: Ένοπλες Δυνάμεις
22. ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση
23. ΕΛΒΟ: Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων
24. ΕΜΕΑΤ: Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα
25. ΕΟΑ Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας
26. ΕΠΑ: Ελληνική Προστιθέμενη Αξία
27. ΕΣΑΕΤ Επιστημονικό Συμβούλιο Αμυντικής Έρευνας και Τεχνολογίας
28. IRR Infrared radiation
29. ΚΠΑΑ: Κοινή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας
30. ΜΜΕ: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
31. ΜΟΤΣ: Military Off The Shelf
32. ΠΑΑΕΤ: Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αμυντικής Έρευνας και Τεχνολογίας
33. ΠΕΑ: Πολιτική Εθνικής Άμυνας
34. ΡΒΧ Ραδιοβιοχημικό
35. ΣΑΕΤΒ: Συμβούλιο Αμυντικής Έρευνας Τεχνολογίας & Βιομηχανίας
36. ΣΛΕΕ: Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Treaty of
the Functioning of the European Union
37. ΤΠΕ: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
38. ΥΠΕΘΑ: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
39. ΥΠΕΞ: Υπουργείο Εξωτερικών

Χρησιμοποιούμενοι όροι

1. **Αλυσίδα εφοδιασμού (στρατ.):** η οργάνωση των Μονάδων των ΕΔ σε δίκτυο υποστήριξης μιας αμφίδρομης (upstream / downstream) ροής υλικών, μέσων, υπηρεσιών και πληροφοριών, από την πηγή τους στο θέατρο επιχειρήσεων.
2. **Αντισταθμιστικά ωφελήματα (ΑΩ)- offsets:** το σύνολο των ανταποδοτικών πράξεων που πραγματοποιούνται από τον προμηθευτή οπλικών συστημάτων, ως αντιστάθμισμα μιας συγκεκριμένης προμήθειας των Ενόπλων Δυνάμεων.
3. **Ασφάλεια εφοδιασμού (στρατ.):** η διασφάλιση της βιωσιμότητας και της λειτουργίας της Αλυσίδας Εφοδιασμού (βλέπε: Αλυσίδα Εφοδιασμού). Αυτή περιλαμβάνει τη δυνατότητα του Κράτους να υποστηρίξει με Εθνικά νομικά, πολιτικά, τεχνολογικά και βιομηχανικά μέσα, τις δεσμεύσεις του σε ότι αφορά στην άμυνα και στην ασφάλειά του.
4. **Διττού ρόλου/σκοπού/χρήσης:** προϊόντα και υπηρεσίες που αφορούν σε αμυντικές/στρατιωτικές και πολιτικές εφαρμογές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και αυτές της Ασφάλειας.
5. **Clusters :** συνεργατικά σχήματα / πυρήνες ανάπτυξης τεχνολογίας.
6. **Έρευνα και ανάπτυξη / E&A :** όλες οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα και πειραματική ανάπτυξη, όπου η τελευταία μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων, δηλαδή συσκευών που θα καταδεικνύουν τις επιδόσεις νέας μεθόδου ή τεχνολογίας σε σχετικό ή αντιπροσωπευτικό περιβάλλον.
7. **Ευαίσθητος εξοπλισμός / έργα / υπηρεσίες:** εξοπλισμός, έργα και υπηρεσίες για σκοπούς ασφάλειας που αφορούν, απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες.
8. **Spin-in:** επηρεασμός της αμυντικής βιομηχανίας, από μη-στρατιωτικές τεχνολογίες
9. **Spin -out :** εφαρμογή στρατιωτικών τεχνολογιών σε μη στρατιωτικά προϊόντα.
10. **Καινοτομία:** η μετατροπή μιας ιδέας σε εμπορεύσιμο προϊόν ή υπηρεσία.
11. **Κύκλος ζωής:** αφορά όλα τα διαδοχικά στάδια του αμυντικού υλικού - από την αρχική σύλληψη της ιδέας έως και την τελική του απόσυρση από τη χρήση - και ειδικότερα, (1) την ανάπτυξη του σκεπτικού και της τεχνολογίας, (2) την κατασκευή και την επίδειξη του συστήματος, (3) την παραγωγή και την ανάπτυξή του , (4) την επιχειρησιακή του εκμετάλλευση και υποστήριξη και (5) την απόσυρση και τελική διάθεση του συστήματος.

12. **Νανοϋλικά:** Χημικές ουσίες ή υλικά που παρασκευάζονται και χρησιμοποιούνται σε πολύ μικρή κλίμακα. Το μέγεθός τους κυμαίνεται μεταξύ 1 και 100 nm περίπου κατά τη μία τουλάχιστον διάσταση.
13. **Πρότυπο:** Τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό με τυποποιητική αρμοδιότητα, με σκοπό την επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή, της οποίας όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και η οποία εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες: (α) «Διεθνές πρότυπο»: Πρότυπο που έχει εγκριθεί από διεθνή οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού (β) «Ευρωπαϊκό πρότυπο»: Πρότυπο που έχει εγκριθεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού (γ) «Εθνικό πρότυπο»: Πρότυπο που έχει εγκριθεί από εθνικό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού.
14. **Στρατιωτικός εξοπλισμός:** Εξοπλισμός, ειδικά σχεδιασμένος ή προσαρμοσμένος για στρατιωτικούς σκοπούς, ο οποίος προορίζεται για χρήση ως όπλο, πυρομαχικά ή πολεμικό υλικό.
15. **Τρισδιάστατη εκτύπωση (3D printing):** Μέθοδος προσθετικής κατασκευής στην οποία κατασκευάζονται τρισδιάστατα αντικείμενα μέσω της διαδοχικής πρόσθεσης επάλληλων στρώσεων υλικών κυρίως κεραμικών και πολυμερών.

1. Οι προκλήσεις ασφαλείας που αντιμετωπίζει η χώρα και η ανάγκη διατήρησης ισχυρών Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ)

Όλα τα γεωστρατηγικά προβλήματα που αναδύθηκαν στην εποχή μας από τον 20ό αιώνα παραμένουν ανοικτά. Ιστορικές, εθνικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές, φυλετικές, ενεργειακές και επισιτιστικές συγκρούσεις εξελίσσονται και αναπαράγονται. Οι περιφερειακές συνθήκες ασφαλείας, όπως έχουν εξελιχθεί, τοποθετούν την Ελλάδα στο επίκεντρο ενός τριγώνου αστάθειας μέσα στο οποίο διαμορφώνεται ένα πλέγμα απειλών κατά της εθνικής ασφάλειας συμβατικών και μη (ασύμμετρων ή υβριδικών).

Η μεγαλύτερη πρόκληση ασφαλείας για τη χώρα, είναι η αμφισβήτηση κυριαρχικών της δικαιωμάτων που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο και η οποία εκδηλώνεται με σειρά ενεργειών στο πολιτικό και στο στρατιωτικό επίπεδο. Οι μη-συμβατικές απειλές είναι κατά βάση υπερεθνικές και προέρχονται κυρίως από τη διεθνή τρομοκρατία, τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής, το οργανωμένο έγκλημα και τις επιθέσεις στον κυβερνοχώρο. Η αναμενόμενη αλματώδης ανάπτυξη της τεχνολογίας, αναμένεται να αυξήσει την ένταση των μη-συμβατικών απειλών.

Η δυνατότητα συνύπαρξης των παραπάνω απειλών στο γεωγραφικό περιβάλλον της χώρας, στοιχειοθετούν την ιδιαιτερότητα της Ελλάδας στον τομέα της ασφάλειας έναντι των άλλων χωρών-μελών της ΕΕ.

Για την αντιμετώπιση των απειλών αυτών, η πολιτεία εννοχρηστρώνει το εθνικό δυναμικό, που αποτελεί τη συνισταμένη των διπλωματικών, οικονομικών, στρατιωτικών, πολιτιστικών και λοιπών δυνατοτήτων της χώρας. Το πλαίσιο των επιλογών για την ανάπτυξη της αμυντικής ισχύος για την υπεράσπιση των εθνικών συμφερόντων ασφαλείας, διαμορφώνεται στο ανώτερο επίπεδο από την Πολιτική Εθνικής Άμυνας (ΠΕΑ).

Για την εφαρμογή της ΠΕΑ, η κυβέρνηση διαθέτει, κατά κύριο λόγο το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (ΥΠΕΘΑ) και τις υπαγόμενες σε αυτό ΕΔ, οι οποίες θα πρέπει να διατηρούν υψηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας και επιχειρησιακής ετοιμότητας, για την αντιμετώπιση των εξωτερικών απειλών κατά των εθνικών συμφερόντων ασφαλείας που εκδηλώνονται με στρατιωτικά μέσα.

2. Η ανάγκη για την ανάπτυξη και διατήρηση ισχυρής Εγχώριας Αμυντικής Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Βάσης (EATBB).

α. Ασφάλεια εφοδιασμού και επιχειρησιακή αυτονομία των ΕΔ

Στο σύνθετο περιβάλλον των σύγχρονων ΕΔ - από πλευράς επιπέδου τεχνολογίας αλλά και από πλευράς τεχνολογικών εξαρτήσεων - η χώρα θα πρέπει επίσης να διατηρεί εγχώρια βάση αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας, ικανή να υποστηρίζει με προϊόντα, έργα και υπηρεσίες τις επιχειρησιακές απαιτήσεις των ΕΔ διασφαλίζοντας με αυτό το τρόπο τα ουσιώδη εθνικά συμφέροντα της χώρας, όπως είναι:

- η ασφάλεια εφοδιασμού, που αφορά την απρόσκοπτη λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας των ΕΔ για την εξασφάλιση της επιχειρησιακής τους αυτονομίας, κυρίως σε περίοδο κρίσης, έντασης ή πολέμου,
- η απόκτηση συγκεκριμένων επιχειρησιακών πλεονεκτημάτων από τις ΕΔ, για την αντιστάθμιση αριθμητικά υπέρτερων απειλών.

β. Η ασφάλεια εφοδιασμού στις σημερινές συνθήκες

Στο σύνθετο περιβάλλον των σύγχρονων οπλικών συστημάτων, όπου οι αλυσίδες εφοδιασμού χαρακτηρίζονται από τεχνολογική πολυπλοκότητα, παγκόσμια εξάπλωση και πολύ μεγάλο αριθμό εταιρειών, μεμονωμένες χώρες, ανεξαρτήτως δυνατοτήτων, δεν είναι δυνατό να διασφαλίσουν πλήρη αυτονομία στον τομέα της ασφάλειας εφοδιασμού με ίδια μέσα. Κατά συνέπεια και η Ελλάδα, προκειμένου να εγκαθιδρύσει/διατηρήσει βάση αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας σε κρίσιμους τομείς που αφορούν την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της, εάν δεν διαθέτει άλλα μέσα, είναι υποχρεωμένη κατά τη σύναψη συμβάσεων προμήθειας αμυντικού υλικού να διεκδικεί Βιομηχανική Συμμετοχή (Industrial Participation) από τους υποψήφιους προμηθευτές/κατασκευαστές στα πλαίσια της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

γ. Η συμβολή της EATBB στην ανάπτυξη ισχυρής ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας.

Με την ενίσχυση της εγχώριας βάσης αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας, η Ελλάδα θα συμβάλει επίσης και στις προσπάθειες της ΕΕ για την ανάπτυξη ισχυρής και ανταγωνιστικής Ευρωπαϊκής Βάσης Αμυντικής Τεχνολογίας και Βιομηχανίας. Ωστόσο, επειδή η άμυνα και η ασφάλεια κάθε χώρας- μέλους είναι εθνική υπόθεση - κάθε χώρα-μέλος της ΕΕ μπορεί να υιοθετήσει μέτρα τα οποία θεωρεί αναγκαία και απαραίτητα για τη

προστασία της ασφάλειάς της - και η Ελλάδα διατηρεί το δικαίωμα να προστατέψει τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας και ιδιαίτερα του άρθρου 346 της Συνθήκης Λειτουργίας της ΕΕ (ΣΛΕΕ) του οποίου η εφαρμογή θα εξετάζεται κατά περίπτωση σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες.

δ. Οι προϋποθέσεις για την εγκαθίδρυση, διατήρηση και ανάπτυξη της EATBB

Το σημερινό περιβάλλον της αμυντικής βιομηχανίας, χαρακτηρίζεται από διαρκώς αυξανόμενη εξάρτηση από μη-στρατιωτικές τεχνολογίες (spin-in) και η τάση αυτή γνωρίζει αλματώδη αύξηση μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου. Στο πλαίσιο αυτό, για την ανάπτυξη και διατήρηση εγχώριας βάσης αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας, εκτός από τη στοχευμένη έρευνα στον τομέα, αποκτά βαρύνουσα σημασία η ενίσχυση του επιπέδου της έρευνας και καινοτομίας γενικά στη χώρα καθώς και η ύπαρξη θεσμοθετημένου πλαισίου συνεργασίας και δυναμικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των φορέων της αμυντικής βιομηχανίας, των αρμόδιων φορέων της κυβέρνησης και των συναρμόδιων υπουργείων καθώς και της ακαδημαϊκής-ερευνητικής κοινότητας.

Οι εξελίξεις που προαναφέρθηκαν, επαναπροσδιορίζουν και το ρόλο της εξειδικευμένης έρευνας στον αμυντικό τομέα. Ο πρωταρχικός της σκοπός, είναι η ανάπτυξη λύσεων για στρατιωτική χρήση, αποτελεί δραστηριότητα υψηλότερου κόστους και ρίσκου σε σύγκριση με τη μη-στρατιωτική έρευνα και δεν πρέπει να πιθανολογείται εκ των προτέρων ότι τα αποτελέσματά της θα τύχουν εφαρμογής σε μη στρατιωτικές χρήσεις (spin-off).

Ανεξάρτητα από το είδος της έρευνας, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συμμετοχή των ΕΔ σε αναπτυξιακά προγράμματα, χρηματοδοτούμενα είτε από τον Εθνικό προϋπολογισμό είτε εξωτερικά, ως στρατηγικού συνεργάτη ή αναδόχου, που κατέχει σημαντική επιχειρησιακή εμπειρία, ικανό αριθμό εξειδικευμένου προσωπικού, υποδομών και μέσων.

Το κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα στις υπόψη συνεργασίες, θα πρέπει να αναζητηθεί στο συνδυασμό της εμπειρίας που έχει αποκτηθεί από τις ΕΔ, κυρίως ως τελικού χρήστη προηγμένης τεχνολογίας και της αποδεδειγμένης ικανότητας των εγχώριων τεχνολογικών ινστιτούτων, των εποπτευόμενων κυρίως από τη ΓΓΕΤ, να υλοποιούν δια-θεματική έρευνα, επιλύοντας πολύπλοκα τεχνικά προβλήματα, ακολουθώντας ευρύτερες προσεγγίσεις και αξιοποιώντας μεγάλης κλίμακας ερευνητικές υποδομές και εξειδικευμένο εξοπλισμό.

Οι παραπάνω δυνατότητες, μπορούν να διευρυνθούν ακόμα περισσότερο με τη συμμετοχή στο συνεργατικό σχήμα των ΑΕΙ, ΑΣΕΙ, ΑΤΕΙ

και των φορέων ασφάλειας της χώρας, (Αστυνομία, Λιμενικό και Πυροσβεστικό Σώμα), οι οποίοι λειτουργούν σε ρόλο ερευνητικό/υλοποίησης και τελικού χρήστη αντίστοιχα και μπορούν να προσεγγίσουν αποτελεσματικά, μαζί με τις ΕΔ, προϊόντα και υπηρεσίες διττής χρήσης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση των ανωτέρω, είναι η ύπαρξη θεσμικού πλαισίου που να καθορίζει τις λειτουργικές σχέσεις μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Εκτός από τις αναγκαίες διασυνδέσεις στον τομέα της έρευνας, ένα επιπλέον εργαλείο του οποίου η προώθηση μπορεί να συμβάλλει στην ενίσχυση του ρόλου της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας- το οποίο έχει αξιοποιηθεί με επιτυχία και στην Ελλάδα- είναι τα συνεργατικά σχήματα (clusters) που δημιουργούν πυρήνες ανάπτυξης υψηλής τεχνολογίας, η οποία διαχέεται στη βιομηχανία προς όφελος όλων.

ε. Οι Προϋποθέσεις για τη βιωσιμότητα της EATBB.

Η εγχώρια αμυντική βιομηχανία δεν μπορεί να καλύψει το σύνολο των απαιτήσεων των ΕΔ , αλλά και οι ΕΔ, ακόμα και αν η EATBB ανακτήσει το μερίδιο που της αναλογεί, αποτελούν μικρό γενικά μέγεθος αγοράς που δεν μπορεί από μόνο του να διασφαλίσει τη βιωσιμότητά της. Κατά συνέπεια τέσσερις είναι κατά κύριο λόγο οι άξονες παραγωγικού προσανατολισμού, γύρω από τους οποίους θα πρέπει να κινηθεί η EATBB για να ενισχυθούν οι προοπτικές βιωσιμότητάς της:

- η κάλυψη των απαιτήσεων των ΕΔ με ποιοτικά χαρακτηριστικά και με ανταγωνιστικούς όρους,
- η ενίσχυση της εξωστρέφειά της, που μεταφράζεται σε τοποθέτηση με καλύτερους όρους στις αλυσίδες εφοδιασμού που διατρέχουν την παγκόσμια αμυντική βιομηχανία,
- ο προσανατολισμός και σε προϊόντα διττής χρήσης,
- ο προσανατολισμός και σε μη-στρατιωτικά προϊόντα τα οποία έχουν κοινή ερευνητική, τεχνολογική και βιομηχανική βάση με τα προϊόντα στρατιωτικής εφαρμογής.

Οι άξονες που προαναφέρθηκαν, αποτελούν σήμερα το μοντέλο παραγωγικού προσανατολισμού του μεγαλύτερου μέρους της παγκόσμιας αμυντικής βιομηχανίας και ιδιαίτερα της ευρωπαϊκής.

3. Οι στόχοι της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής

Από τα παραπάνω προκύπτει ο προσανατολισμός των στόχων της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής (ΕΑΒΣ) που καλείται να προσδιορίσει τις βασικές λειτουργικές σχέσεις των Φορέων που εμπλέκονται στην ανάπτυξη και διατήρηση εγχώριας αμυντικής βάσης τεχνολογίας και βιομηχανίας και να εξειδικεύσει τις αναγκαίες ενέργειες και δράσεις που τους αναλογούν, με σκοπό:

- τη διασφάλιση της βιωσιμότητας της ΕΑΤΒΒ βραχυπρόθεσμα,
- την ενίσχυση του ρόλου της σε συγκεκριμένους κρίσιμους τομείς προτεραιότητας, που άπτονται των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας και που αφορούν την ασφάλεια εφοδιασμού και την επιχειρησιακή αυτονομία των ΕΔ, καθώς και τη δυνατότητα απόκτησης από αυτές συγκεκριμένων επιχειρησιακών πλεονεκτημάτων,
- την ενίσχυση των προοπτικών βιωσιμότητας της ΕΑΤΒΒ, μέσω της ενίσχυσης της εξωστρέφειας και του παραγωγικού προσανατολισμού της και σε προϊόντα και υπηρεσίες μη-στρατιωτικής χρήσης -κοινής στο μεγαλύτερο μέρος ερευνητικής, τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης με τα προϊόντα στρατιωτικής χρήσης- καθώς και σε προϊόντα διττής χρήσης.

Στο πλαίσιο του στρατηγικού ρόλου της ΕΑΤΒΒ που καλείται να υπηρετήσει, επιδιώκεται η μετατροπή του μεγαλύτερου δυνατού μέρους των αμυντικών δαπανών σε εγχώρια απασχόληση, η συγκράτηση στη χώρα τεχνικού-επιστημονικού δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης και η συμβολή της ΕΑΤΒΒ στην ανάπτυξη της χώρας, ειδικότερα μέσω της εξωστρέφειας και της διεύρυνσης του παραγωγικού της προσανατολισμού και στους τομείς που προαναφέρθηκαν.

4. Ανάλυση της αγοράς και του περιβάλλοντος

a. Οι εξελίξεις στην παγκόσμια αμυντική βιομηχανία

(1) Το διεθνές περιβάλλον ασφάλειας και οι αμυντικές δαπάνες σε παγκόσμια κλίμακα

Το διεθνές περιβάλλον ασφάλειας έχει υποστεί θεμελιώδεις μεταβολές κατά την τελευταία 15ετία, οι οποίες έχουν επηρεάσει σε αντίστοιχο βαθμό και την παγκόσμια αγορά αμυντικού υλικού. Ο περιορισμός των επιχειρήσεων στο Ιράκ και το Αφγανιστάν συνοδεύτηκε από την αύξηση των εντάσεων στη Μέση Ανατολή, στη Βόρεια Αφρική και στην Ανατολική – ΝΑ Ασία που είχε ως αποτέλεσμα και την αντίστοιχη μετατόπιση των αγορών αμυντικού υλικού στις περιοχές αυτές.

Οι παγκόσμιες αμυντικές δαπάνες το 2014 έφθασαν στα 1.776 δις \$, παρουσιάζοντας μείωση μόλις κατά 1,7% σε σχέση με τις αντίστοιχες δαπάνες του 2011 που ήταν η κορυφή συνεχών αυξήσεων δεκατριών ετών. Το επίπεδο των παγκόσμιων αμυντικών δαπανών, αν και με διαφορετική γεωγραφική κατανομή, είναι αρκετά υψηλότερο από την τελευταία περίοδο του Ψυχρού Πολέμου.

Σε ότι αφορά τη γεωγραφική μετατόπιση των αμυντικών δαπανών, με στοιχεία του 2014, αυτές μειώθηκαν στη Βόρεια Αμερική, στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη, στη Λατινική Αμερική και στην Καραϊβική και αυξήθηκαν στην Ασία, στην Ωκεανία, στη Μέση Ανατολή, στην Ανατολική Ευρώπη και στην Αφρική.

Οι πέντε χώρες με τις μεγαλύτερες αμυντικές δαπάνες στον κόσμο, σε απόλυτες τιμές, ήταν κατά σειρά οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ρωσία, η Σαουδική Αραβία και η Γαλλία.

Οι αμυντικές δαπάνες των ΗΠΑ, την ίδια χρονιά ανήλθαν στα \$ 610 δις. και ήταν μειωμένες κατά 19,8% σε σχέση με το ιστορικό υψηλό του 2010, αντιπροσωπεύοντας το 32% των παγκόσμιων αμυντικών δαπανών. Οι αμυντικές δαπάνες συνολικά της Ευρώπης ανήλθαν στα \$386 δις. παρουσιάζοντας αύξηση κατά 0,6%, που οφείλονταν κυρίως στην αύξηση των αμυντικών δαπανών της Ανατολικής Ευρώπης κατά 98% σε σύγκριση με την περίοδο 2005-2014.

Σημαντική αυξητική τάση παρουσιάζουν οι αμυντικές δαπάνες της Ρωσίας και συγκεκριμένων χωρών της Μέσης Ανατολής και της Ασίας. Οι αμυντικές δαπάνες των BRICS (Brazil, Russia, India China, South Africa), ως ποσοστό επί των αμυντικών δαπανών των ΗΠΑ έχουν σχεδόν διπλασιασθεί (από 30,2% το 2004 σε 56% το 2013), ενώ ειδικά της Κίνας έχουν σχεδόν τριπλασιασθεί (από 11,5% το 2004 σε 27,7% το 2013).

Ο ανταγωνισμός κατά κύριο λόγο των ΗΠΑ, της ΕΕ, της Ρωσίας και της Κίνας, για την εξασφάλιση μεριδίου στις αναδυόμενες αγορές αμυντικού υλικού της Μέσης Ανατολής και της ΝΑ-Ασίας οδηγεί την αγορά σε κινητικότητα, τόσο από την πλευρά της ζήτησης όσο και από την πλευρά της προσφοράς. Ο εντεινόμενος ανταγωνισμός έχει ως αποτέλεσμα οι αναδυόμενες οικονομίες να γίνονται σταδιακά πόλοι συγκέντρωσης σημαντικής αμυντικής τεχνολογίας/τεχνολογίας εξαιτίας των γενναιόδωρων προγραμμάτων offsets που συνοδεύουν τις συμβάσεις προμήθειας αμυντικού υλικού που συνάπτουν.

(2) Ασφάλεια εφοδιασμού

Σε ότι αφορά την ασφάλεια εφοδιασμού, όπως προαναφέρθηκε, καμία χώρα, ανεξαρτήτως μεγέθους, δεν μπορεί να καλύπτει πλέον αυτόνομα τις αντίστοιχες ανάγκες σε υλικά και υπηρεσίες, εξαιτίας της παγκόσμιας εξάπλωσης των αλυσίδων εφοδιασμού. Ακόμα και οι πλέον ισχυρές χώρες δεν εστιάζουν πλέον στο ζήτημα της αυτονομίας αλλά στην αποτελεσματικότερη δυνατή διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού και των υποκατασκευαστών όλων των επιπέδων.

(3) Τεχνολογικές εξαρτήσεις και αλληλεπιδράσεις του στρατιωτικού με τον μη-στρατιωτικό τομέα

Μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου, η τάση της μεταφοράς τεχνολογίας από το στρατιωτικό στο μη-στρατιωτικό τομέα της οικονομίας (spin-off) έχει αντιστραφεί και αυτό που κυριαρχεί, με διαρκώς αυξανόμενους ρυθμούς είναι η μεταφορά τεχνολογίας από τον μη-στρατιωτικό στο στρατιωτικό τομέα της οικονομίας (spin-in). Η τάση αυτή, που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη διαρκή εξέλιξη των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, παράγει συνεχώς αυξανόμενη εξάρτηση των αμυντικών προϊόντων από μη-στρατιωτικές τεχνολογίες.

(4) Άμυνα και Ασφάλεια

Η ενσωμάτωση της έννοιας της άμυνας στη γενικότερη έννοια της ασφάλειας δημιούργησε το έδαφος για την ανάπτυξη της παραγωγής προϊόντων διττής χρήσης. Οι εταιρείες που έχουν επεκτείνει την παραγωγή τους σε τέτοια προϊόντα, έχουν αυξήσει το επίπεδο της ανταγωνιστικότητάς τους στη διεθνή αγορά.

(5) Δομή και διάταξη των αλυσίδων εφοδιασμού

Οι αλυσίδες εφοδιασμού των σύγχρονων οπλικών συστημάτων χαρακτηρίζονται από κατακόρυφη δομή και παγκόσμια εξάπλωση. Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκονται οι κύριοι κατασκευαστές και ακολουθούν οι υποκατασκευαστές 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} επιπέδου. Οι κύριοι κατασκευαστές είναι διευρυμένα εταιρικά σχήματα, «εθνικοί πρωταθλητές», ή πολυεθνικές που

προέκυψαν από το κύμα συγχωνεύσεων και συνεργασιών στον τομέα που ακολούθησε το τέλος του ψυχρού πολέμου και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού.

β. Οι εξελίξεις στην Αμυντική Βιομηχανία της ΕΕ

(1) Οι αμυντικές δαπάνες των χωρών της ΕΕ και τα χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας.

Οι συνολικές αμυντικές δαπάνες των χωρών της ΕΕ, το 2013 κινήθηκαν στα 186 δις. € , έναντι 204 δις. € του 2007, ενώ οι αντίστοιχες επενδυτικές δαπάνες (εξοπλιστικές και δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης –R&D) κινήθηκαν στα 37,5 δις, έναντι 41,9 δις. € του 2006.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ένωσης Βιομηχανιών Αερο-διαστήματος και Άμυνας της Ευρώπης, οι συνολικές εξαγωγές του τομέα για το 2014 , ανήλθαν στα 109 δις €, από τα οποία 68 δις αντιπροσώπευαν εξαγωγές εκτός και 41 δις € εντός Ευρώπης. Οι εξαγωγές του μη-στρατιωτικού υλικού αντιστοιχούν στο 65% του συνόλου, με το υπόλοιπο 35% να αντιστοιχεί σε εξαγωγές στρατιωτικού εξοπλισμού (που κατανέμεται 30% εντός και 70% εκτός Ευρώπης).

Εξαιτίας του χαμηλού βαθμού της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (ΚΠΑΑ) κυριαρχούν οι εθνικές προτεραιότητες και η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας των χωρών μελών, με αποτέλεσμα η ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία να χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό επαναλήψεων και επικαλύψεων.

Εξαιτίας του περιορισμού των αμυντικών δαπανών μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου καθώς και του διαρκώς αυξανόμενου κόστους των οπλικών συστημάτων, πολλές χώρες έχουν χάσει πλέον τη δυνατότητα παραγωγής ολοκληρωμένων οπλικών συστημάτων. Η απάντηση της αμυντικής βιομηχανίας στις τάσεις αυτές ήταν οι συγχωνεύσεις κατ' αρχήν σε εθνικό επίπεδο και στη συνέχεια σε ευρωπαϊκό καθώς και τα προγράμματα συμπαραγωγής.

(2) Ο στόχος της ΕΕ

Στα πλαίσια της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), η ΕΕ με τη «Στρατηγική για πιο Ισχυρή και Ανταγωνιστική Ευρωπαϊκή Αμυντική Βιομηχανία», που εγκαινίασε το 2007, έθεσε ως στόχο την «ενοποίηση» της αμυντικής βιομηχανίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να καλύψει το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας κύρια έναντι των ΗΠΑ. Τα μέτρα που προωθούνται προς την κατεύθυνση αυτή, εστιάζουν κυρίως στη σταδιακή κατάργηση των επικαλύψεων και επαναλήψεων, στην

ενίσχυση των συγχωνεύσεων, στην προώθηση διακρατικών προγραμμάτων παραγωγής καθώς και διακρατικών προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης, στην ενοποίηση της ζήτησης μέσω κοινών εξοπλιστικών προγραμμάτων και στην ενοποίηση της προσφοράς από την πλευρά της αμυντικής βιομηχανίας. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η Οδηγία 2009/81/ΕΚ (συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας) μέσω του ανοίγματος της ευρωπαϊκής αγοράς στον ανταγωνισμό.

Ωστόσο, το πολιτικό όραμα της ΕΕ δεν συμπίπτει με την πορεία που ακολουθεί στην πράξη η ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία: λόγω της ανάδειξης σημαντικών νέων αγορών αμυντικού υλικού έξω από τον ευρωατλαντικό χώρο, οι ευρωπαϊκές αμυντικές βιομηχανίες έχουν αποκτήσει κυρίαρχο εξαγωγικό προσανατολισμό (το 55% του κύκλου εργασιών της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας προέρχεται από εξαγωγές) και αυτό που επιδιώκει η ΕΕ να γίνει σε ευρωπαϊκό έδαφος (συνεργασίες, συμπαραγωγές, συγχωνεύσεις κ.λπ.) στην πραγματικότητα οι αμυντικές της βιομηχανίες το πραγματοποιούν ήδη αλλά εκτός ευρωπαϊκού εδάφους και μάλιστα με αυξανόμενους ρυθμούς ακολουθώντας την αγορά.

γ. Η εξελίξεις στην Εγχώρια Αμυντική Βιομηχανία

Η Ελλάδα επί σειρά ετών συγκαταλέγονταν μεταξύ των μεγαλύτερων εισαγωγέων αμυντικού υλικού στον κόσμο. Ωστόσο η συμμετοχή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στα εξοπλιστικά προγράμματα των ΕΔ υπήρξε εξαιρετικά περιορισμένη, όπως επίσης περιορισμένο ήταν και το επίπεδο της απασχόλησης στον τομέα, σε σύγκριση με άλλες χώρες με αντίστοιχο επίπεδο αμυντικών δαπανών.

Στην εγχώρια αμυντική βιομηχανία θεωρείται ότι ανήκουν όλες οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών του αμυντικού τομέα, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς. Σήμερα, περιλαμβάνει περί τις 30 κατ' εξοχήν Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), που απασχολούν περίπου 5.000 εργαζόμενους. Ορισμένες από τις επιχειρήσεις αυτές δραστηριοποιούνται και στην παραγωγή μη στρατιωτικού εξοπλισμού όπως και προϊόντων διττής χρήσης. Σε τρεις βιομηχανίες (Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα – ΕΑΣ, Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία – ΕΑΒ και Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων – ΕΛΒΟ) κύριος μέτοχος είναι το δημόσιο ενώ οι υπόλοιπες είναι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

Στο παραγωγικό δυναμικό του αμυντικού τομέα θα πρέπει να προστεθούν και τα στρατιωτικά εργοστάσια και εργαστήρια που αποτελούν τμήμα της υφιστάμενης Δομής Δυνάμεων των ΕΔ.

Στις παραγωγικές δυνατότητες της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας περιλαμβάνονται τα εξής:

(1) η παραγωγή ατομικού ιματισμού, φόρτου και εξάρτυσης μάχης, συμπεριλαμβανομένου του ειδικού ιματισμού προστασίας από ραδιοβιοχημική (PBX) προσβολή και παρατήρηση από υπέρυθρη ακτινοβολία (infrared radiation – IRR),

(2) η κατασκευή φορητών οπλικών συστημάτων (ελαφρών και βαρέων όπλων και οπλομηχανημάτων),

(3) η παραγωγή συστημάτων ενεργητικής και παθητικής προστασίας,

(4) η κατασκευή πυρομαχικών και η παροχή υπηρεσιών αδρανοποίησής τους,

(5) η παροχή υπηρεσιών διασύνδεσης – διαλειτουργικότητας οπλικών συστημάτων,

(6) η κατασκευή, συντήρηση, επισκευή, ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση στρατιωτικών οχημάτων, αμαξωμάτων και ρυμουλκούμενων οχημάτων, συμπεριλαμβανομένων και ειδικών οχημάτων ,

(7) η ναυπήγηση πολεμικών σκαφών και λοιπών πλωτών μέσων,

(8) η κατασκευή δομικών μερών αεροσκαφών, λοιπών ανταλλακτικών και η επισκευή και συντήρηση κινητήρων αεροσκαφών,

(9) η παραγωγή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων για αμυντικό υλικό,

(10) η παραγωγή μηχανολογικών – μηχανουργικών απαρτίων εξαρτημάτων και ανταλλακτικών τεχνικού αμυντικού υλικού ποικίλης φύσεως,

(11) η παραγωγή συσσωρευτών πάσης φύσεως και λοιπού ηλεκτρολογικού και ηλεκτρομηχανολογικού υλικού, όπως το υλικό διασύνδεσης συστημάτων και υποσυστημάτων ενσωματωμένων σε κύρια συστήματα,

(12) η ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων διοίκησης και ελέγχου, πληροφοριακών συστημάτων, ασφαλών ή και ανθεκτικών τηλεπικοινωνιακών συστημάτων για αμυντική χρήση και συναφών συστημάτων εκπαίδευσης και προσομοίωσης, Ηλεκτρονικού Πολέμου και κρυπτογραφικών συστημάτων,

(13) η κατασκευή οπτικών, ηλεκτροοπτικών, οπτοηλεκτρονικών συστημάτων ενίσχυσης φωτός και θερμικής απεικόνισης και παρατήρησης,

(14) η ανάπτυξη λογισμικού αμυντικού τομέα,

(15) η κατασκευή συστημάτων ατομικής εκπαίδευσης και

(16) η ανάπτυξη συστημάτων παραγωγής ενέργειας υβριδικής τεχνολογίας.

β. Τα κύρια χαρακτηριστικά της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας

(1) Οι απειλές για τη βιωσιμότητά της

Η παρατεταμένη οικονομική κρίση της χώρας έχει περιορίσει σημαντικά το επίπεδο των αμυντικών δαπανών, με αποτέλεσμα να περιορίζεται και το μερίδιο που μπορεί να διεκδικήσει η εγχώρια αμυντική βιομηχανία. Επιπλέον, προκαλεί ισχυρές πιέσεις στην καθημερινή λειτουργία των εταιρειών, δυσκολίες στη συγκράτηση του κατεχόμενου επιπέδου τεχνογνωσίας, αδυναμία πραγματοποίησης επενδύσεων, δυσκολία στην ανάληψη πρωτοβουλιών και διαφυγή εξειδικευμένου επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού στο εξωτερικό.

Εκτός από την οικονομική κρίση, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις προμήθειες στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και συγκεκριμένες προβλέψεις της Οδηγίας 2009/81/EK που ενσωματώθηκε σ' αυτό, δεν ευνοούν την ανάπτυξη της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Ειδικότερα:

- Ο Ν. 3978/11 για τις προμήθειες στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, που ενσωμάτωσε και την οδηγία 2009/81/EK, κατήργησε την Εγχώρια Βιομηχανική Συμμετοχή (ΕΒΣ), την Ελληνική Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ) και τα Αντισταθμιστικά Ωφελήματα (ΑΩ) που σημαίνει στην πράξη ότι οι προμήθειες αμυντικού υλικού από το εξωτερικό δεν μπορούν να συνδέονται με την υποχρέωση μεταφοράς τεχνολογίας/τεχνογνωσίας στη χώρα. Η μεταφορά τεχνολογίας/τεχνογνωσίας από το εξωτερικό, για χώρες όπως είναι η Ελλάδα, αποτελεί τη σημαντικότερη πηγή για την ανάπτυξη και διατήρηση ΕΑΤΒΒ.

- Στα πλαίσια της οδηγίας 2009/81/EK, η ανάθεση έργου στην εγχώρια αμυντική βιομηχανία, εκτός των αιτιολογημένων εξαιρέσεων για λόγους προστασίας των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, είναι δυνατή μόνο στα πλαίσια διεθνών διαγωνιστικών διαδικασιών, γεγονός

που εισάγει σημαντικούς περιορισμούς στη δυνατότητα συμμετοχής της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στις προμήθειες των ΕΔ.

- Επίσης, η δυνατότητα που παρέχει η Οδηγία στους Κύριους Αναδόχους, να μπορούν να επιλέγουν τους υποκατασκευαστές και το είδος του έργου που θα τους αναθέτουν με οικονομοτεχνικά κριτήρια και μόνο, οδηγούν σε μεγαλύτερη συγκέντρωση της βιομηχανικής δραστηριότητας στις χώρες που σήμερα συγκεντρώνουν πάνω από το 85% της ευρωπαϊκής παραγωγής αμυντικού υλικού (Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Σουηδία, Ιταλία, Ισπανία).

(2) Αδυναμίες

Η ΕΑΤΒΒ, υστερεί σήμερα έναντι των σύγχρονων τεχνολογικών απαιτήσεων των ΕΔ και το γεγονός αυτό περιορίζει σημαντικά και τις δυνατότητες εξωστρέφειάς της. Η τεχνολογική αυτή υστέρηση οφείλεται τόσο σε αντικειμενικούς λόγους, όσο και σε λόγους που έχουν να κάνουν με το μοντέλο ανάπτυξης που ακολούθησε επί σειρά δεκαετιών. Σε ότι αφορά τους αντικειμενικούς λόγους, η συνεχής αύξηση του κόστους και η συνεχής τεχνολογική εξέλιξη των σύγχρονων οπλικών συστημάτων, απαιτεί εταιρείες μεγάλου οικονομικού μεγέθους και αναπτυγμένες ερευνητικές, τεχνολογικές και βιομηχανικές βάσεις που εκ των πραγμάτων υπερβαίνουν τις δυνατότητες της χώρας. Ωστόσο, υπάρχουν τεχνολογικοί τομείς, όπως είναι για παράδειγμα οι τομείς των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) που δεν υπακούουν κατ' ανάγκη στους περιορισμούς αυτούς.

Επιπλέον, η ΕΑΤΒΒ έχει επικεντρωθεί, κατά κύριο λόγο, στην εγχώρια αγορά και σε παραδοσιακούς τομείς, με αποτέλεσμα, εκτός συγκεκριμένων εξαιρέσεων, να παρουσιάζει γενικά χαμηλό βαθμό εξωστρέφειας. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα υπήρξε για δεκαετίες ένας από τους μεγαλύτερους εισαγωγείς αμυντικού υλικού στον κόσμο, όπως έχει επισημανθεί, το μεγαλύτερο μέρος της μέχρι σήμερα δραστηριότητας της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας αφορά κατά κανόνα υποκατασκευαστικό έργο και παροχή υπηρεσιών, που δε παρείχε τη δυνατότητα, πλην ορισμένων εξαιρέσεων, για ανάπτυξη πρωτογενών προϊόντων τα οποία θα της επέτρεπαν να τοποθετηθεί με ανταγωνιστικούς όρους στις σύγχρονες αλυσίδες εφοδιασμού.

Χαμηλή είναι επίσης και η συμμετοχή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στην υποστήριξη των οπλικών συστημάτων και μέσω των ΕΔ. Οι προμήθειες οπλικών συστημάτων που πραγματοποιήθηκαν χωρίς αυτές να συνοδεύονται από συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης του υλικού, στα πλαίσια των οποίων η εγχώρια αμυντική βιομηχανία θα εντάσσονταν εξαρχής στις αλυσίδες εφοδιασμού με όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις, εκτός από τα προβλήματα που δημιούργησε στις ΕΔ,

αποστέρησε από την ίδια σημαντικό έργο. Η περιορισμένη σήμερα συμμετοχή της στους τομείς της υποστήριξης και παραγωγής ανταλλακτικών, για τα οπλικά συστήματα και μέσα των ΕΔ, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στο γεγονός ότι τα σχετικά δικαιώματα δεν έχουν εκχωρηθεί από τον αρχικό κατασκευαστή.

(3) Ισχυρά σημεία

Η EATBB συγκεντρώνει σημαντική εμπειρία από το (υπο)κατασκευαστικό έργο και από τα προγράμματα συμπαραγωγής που έχει υλοποιήσει καθώς και από τις υπηρεσίες υποστήριξης που παρέχει επί σειρά ετών για λογαριασμό των ΕΔ και άλλων χωρών. Έχει μεγάλη εμπειρία σε εφαρμογή διεθνών προτύπων, λόγω της συμμετοχής της σε διεθνείς οργανισμούς και έχει επίσης αξιόλογο ιστορικό επίτευξης ποιοτικών δεικτών. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με το υψηλά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας μπορούν να συντελέσουν στη διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας ιδιαίτερα στους τομείς των νέων τεχνολογιών.

(4) Ευκαιρίες

Η EATBB έχει περιθώριο για σταδιακή ανάκτηση του μεριδίου που της αναλογεί σε ότι αφορά τις απαιτήσεις υποστήριξης των ΕΔ. Προς την κατεύθυνση αυτή, διαθέτει συγκεκριμένα πλεονεκτήματα έναντι του ανταγωνισμού που τα προσδίδουν οι απαιτήσεις ασφάλειας εφοδιασμού και ασφάλειας πληροφοριών, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούν να καλυφθούν στον αναγκαίο βαθμό από εταιρείες του εξωτερικού.

Προσφέρονται επίσης δυνατότητες ενίσχυσης της εξωστρέφειας μέσω της ανάπτυξης συνεργασιών με χώρες με τις οποίες η Ελλάδα διατηρεί παραδοσιακά καλές σχέσεις.

Σε ότι αφορά τις τεχνολογίες/προϊόντα διπλού σκοπού, η αξιοποίηση της δυνατότητας οι ΕΔ να πραγματοποιούν προμήθειες από κοινού με άλλα υπουργεία και υπηρεσίες που έχουν την ευθύνη του τομέα της ασφάλειας, εκτός από την επίτευξη οικονομικών κλίμακας, θα λειτουργούσε προς όφελος και της αμυντικής βιομηχανίας και των υπηρεσιών άμυνας και ασφάλειας.

Προσφέρονται επίσης ευκαιρίες συμμετοχής της EATBB σε διακρατικά προγράμματα, διμερή και πολυμερή, στα πλαίσια αντίστοιχων πρωτοβουλιών που είναι ήδη σε εξέλιξη, αξιοποιώντας παράλληλα τις σχετικές προβλέψεις της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ. Η τάση για την αναζήτηση συνεργειών στον αμυντικό τομέα ενισχύεται διαρκώς, εξαιτίας της διαρκούς αύξησης του κόστους και της τεχνολογικής

πολυπλοκότητας των οπλικών συστημάτων. Με τις συνέργειες αθροίζονται παραγωγικές δυνατότητες, που είναι δύσκολο πλέον να υπάρχουν σε μεμονωμένες χώρες, επιμερίζεται το κόστος έρευνας, περιορίζεται ο κίνδυνος αποτυχίας και επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας.

γ. Το επίπεδο της Έρευνας και Καινοτομίας στην Ελλάδα

Οι δαπάνες για τη έρευνα και οι επιδόσεις στην καινοτομία, αποτελούν δείκτες για την αποτίμηση του δυναμισμού των χωρών και της προοπτικής τους για οικονομική ανάπτυξη.

Μεταφέροντας τη διαπίστωση αυτή στην ελληνική πραγματικότητα, οι πολύ χαμηλές δαπάνες για την έρευνα - που πριν από την κρίση αντιστοιχούσαν μόλις στο ένα τρίτο του μέσου όρου της ΕΕ και οι επίσης πολύ χαμηλές επιδόσεις στην καινοτομία –ο σχετικός δείκτης βρίσκεται λίγο πιο πάνω από το 50% του μέσου όρου της ΕΕ συνηγορούν στη γενικότερη διαπίστωση ότι η χώρα ακολούθησε ένα στρεβλό μοντέλο ανάπτυξης και στον τομέα αυτό.

Εκτός από το χαμηλό επίπεδο χρηματοδότησης, ο κατακερματισμός και η ελλιπής διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγή αποτελούν τις κύριες συνιστώσες του προβλήματος.

Η εικόνα δεν διαφοροποιείται στον αμυντικό τομέα της χώρας , αφού οι αντίστοιχες δαπάνες για E&A, πριν από την κρίση κυμαίνονταν από μηδέν (0) έως και 0,06% του συνόλου των αμυντικών δαπανών. Στο τομέα της Άμυνας είναι ενδεικτικότερη η στρέβλωση και δεν μπορεί να γίνει επίκληση στενότητας πόρων, δεδομένου ότι οι αμυντικές δαπάνες της χώρας την κατέτασσαν, επί σειρά ετών, μεταξύ των μεγαλύτερων εισαγωγέων αμυντικού υλικού στον κόσμο, ενώ υπήρχε παράλληλα και νομοθετική πρόβλεψη (από το 2001) για τη χρηματοδότηση της E&A με το 1% επί του προϋπολογισμού του εξοπλιστικού προγράμματος.

5. Οι κρίσιμοι τεχνολογικοί και βιομηχανικοί τομείς

Το επιθυμητό επίπεδο, από τη σκοπιά των ΕΔ, στο οποίο θα έπρεπε να βρίσκεται η εγχώρια αμυντική βιομηχανία είναι να συμπίπτουν οι δυνατότητές της με τις κρίσιμες επιχειρησιακές απαιτήσεις τους. Αυτό όμως δεν ισχύει στην πράξη, είτε γιατί κάποιοι από τους τομείς αυτούς, επιχειρησιακού ενδιαφέροντος των ΕΔ, δεν απετέλεσαν αντικείμενο δραστηριοποίησης της ΕΑΤΒΒ, είτε γιατί η τελευταία δεν είχε τη δυνατότητα να ανταποκριθεί σε αυτούς. Συνεπώς, μεταξύ των κρίσιμων απαιτήσεων των ΕΔ και των δυνατοτήτων της ΕΑΤΒΒ, υπάρχει το τεχνολογικό εκείνο πεδίο, το οποίο θα πρέπει να αναπτυχθεί και να υποστηριχθεί, προκειμένου να διασφαλιστούν τα ουσιώδη συμφέροντα ασφάλειας της χώρας. Οι κρίσιμοι τομείς στους οποίους θα πρέπει να εστιάσει η βιομηχανική δραστηριότητα κατά προτεραιότητα, είναι οι εξής:

- α. Η συντήρηση, υποστήριξη και αναβάθμιση των υπάρχοντων οπλικών συστημάτων και μέσων των ΕΔ.
- β. Η ναυπήγηση πλοίων και άλλων πλωτών μέσων
- γ. Τα κρίσιμα ανταλλακτικά χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων οχημάτων και μέσων τα οποία είναι απαραίτητα για την στρατιωτική λειτουργία και χρήση τους.
- δ. Το προηγμένο λογισμικό και οι εφαρμογές κυβερνοάμυνας.
- ε. Οι ασφαλείς επικοινωνίες και τα Συστήματα Διοίκησης Ελέγχου (C4ISR), συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων χερσαίας και θαλάσσιας εποπτείας (έλεγχος συνόρων).
- στ. Η προστασία του προσωπικού στο επιχειρησιακό περιβάλλον, μέσω της απόκτησης σχετικών στρατιωτικών δυνατοτήτων στους τομείς της φυσικής σωματικής προστασίας και των ατομικών οπτικών και υπερύθρων αισθητήρων και επικοινωνιών.
- ζ. Τα τεχνολογικά εξελιγμένα υλικά συμπεριλαμβανομένων των κραμάτων χάλυβα και αλουμινίου, τα ανθρακονήματα και τα νανοϋλικά, καθώς και οι συναφείς τεχνολογίες που αφορούν σε επικαλύψεις, βαφές, κατεργασίες λέιζερ και τρισδιάστατη εκτύπωση.
- η. Οι τεχνολογίες βελτιστοποίησης της ενεργειακής κατανάλωσης και βιωσιμότητας, που αφορά στις στρατιωτικές επιχειρήσεις.
- θ. Οι πολυεπιστημονικές εφαρμογές που αφορούν σε ολοκλήρωση συστημάτων (integration) όπως αυτά του αυτομάτου ελέγχου και οι αισθητήρες.

Προκειμένου να αναπτυχθούν και να συντηρηθούν οι παραπάνω τομείς, οι οποίοι θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της ΕΑΤΒΒ και θα προσδώσουν και στις ΕΔ επιχειρησιακό πλεονέκτημα σε συγκεκριμένους τομείς, η ΕΑΤΒΒ θα πρέπει να διατηρεί συνεχή την προσπάθειά της για βελτίωση των παραγομένων προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχει, για μείωση του κόστους παραγωγής, για ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία, για ανάπτυξη επιπλέον νέων τεχνολογιών και προώθηση καινοτομιών.

Σε κάθε περίπτωση, εφόσον δεν είναι δυνατή η ανάπτυξη και διατήρηση των παραπάνω κρίσιμων τομέων, που είναι στρατηγικής σημασίας για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της Χώρας, με άλλα μέσα, η χώρα όταν συνάπτει συμβάσεις προμήθειας αμυντικού υλικού, θα διεκδικεί βιομηχανική συμμετοχή (industrial participation) από τους υποψήφιους προμηθευτές, σύμφωνα με την σχετική Ευρωπαϊκή νομοθεσία και ιδιαίτερα σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ (Treaty of the Functioning of the European Union – Article 346 TFEU).

6. Μέτρα και Δράσεις για την Υποστήριξη των Κρίσιμων Τομέων βιομηχανικής δραστηριότητας.

Για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας και για το σταδιακό μετασχηματισμό της, προκειμένου να μπορέσει να ανταποκριθεί με ανταγωνιστικούς και ποιοτικούς όρους στις απαιτήσεις των ΕΔ και ειδικότερα στους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας, να ενισχύσει την παρουσία της στη διεθνή αγορά και να προσανατολιστεί παραγωγικά με επιτυχία σε τεχνολογίες/προϊόντα στρατιωτικού και μη, καθώς και διπλού σκοπού, απαιτείται συντονισμένη δράση όλων των εμπλεκόμενων φορέων και σαφής προσδιορισμός των λειτουργικών τους σχέσεων, οι οποίες περιγράφονται στον Εθνικό Αμυντικό Σχεδιασμό (ΕΑΣ), καθώς και των δράσεων που αναλογούν στον καθένα.

Οι ενέργειες και δράσεις που δρομολογούνται προς την κατεύθυνση αυτή έχουν ως εξής:

a. Προγραμματισμός των προμηθειών των ΕΔ

Αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον προγραμματισμό και τον παραγωγικό προσανατολισμό της ΕΑΤΒΒ. Προς την κατεύθυνση αυτή το ΓΕΕΘΑ:

(1) Καταρτίζει τον προγραμματισμό των ΕΔ σε κύρια οπλικά συστήματα και μέσα, καθορίζει τις ανάγκες για την εν συνεχεία υποστήριξή τους καθώς και τα απαιτούμενα έργα υποστήριξης και υπηρεσίες.

(2) Αξιολογεί προτάσεις ερευνητικών προγραμμάτων ως προς την αναγκαιότητα –σκοπιμότητα και καθορίζει την προτεραιότητά τους στο πλαίσιο της ικανοποίησης των επιχειρησιακών του αναγκών.

(3) Ενημερώνει μέσω θεσμοθετημένων διαδικασιών, οι οποίες διέπονται από κανόνες διαφάνειας, τους φορείς της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας για τις απαιτήσεις εξοπλιστικών προγραμμάτων του ΥΠΕΘΑ .

(4) Προγραμματίζει και επικαιροποιεί τη λειτουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας σε επίπεδο ΥΠΕΘΑ, μέσω της οποίας οι εκπρόσωποι της ΕΑΤΒΒ θα μπορούν να ενημερώνονται για :

- τις τηρούμενες διαδικασίες που τους αφορούν στα πλαίσια του ΕΑΣ,
- τις προκηρύξεις προμηθειών αμυντικού υλικού που μπορούν να δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία,

- τις προκηρύξεις προμηθειών μη αμυντικού υλικού,
- τις προδιαγραφές των ΕΔ,
- τις προκηρύξεις διεθνών οργανισμών.
- τις ειδικές προσκλήσεις συμμετοχής σε τεχνικό διάλογο, πριν τη διενέργεια διαγωνισμών, όπως και τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων για τεχνικά και διαδικαστικά θέματα κατά και μετά την υλοποίηση των συμβάσεων.

β. Λήψη μέτρων για την προώθηση των εξαγωγών

Στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας και ενίσχυσης των εξαγωγών της αμυντικής βιομηχανίας, το ΥΠΕΘΑ :

(1) συνεργάζεται με τα συναρμόδια Υπουργεία υποστηρίζοντας και ενθαρρύνοντας την επικοινωνιακή προώθηση και ανάδειξη των βιομηχανικών δυνατοτήτων της χώρας μας στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας μέσω κυρίως της συμμετοχής τους σε διεθνείς εκθέσεις και σε εθνικά περίπτερα,

(2) διευκολύνει την εκμετάλλευση υφιστάμενων δυνατοτήτων χρηματοδότησης των φορέων της Εγχώριας Αμυντικής Βιομηχανίας για τη συμμετοχή τους στις υπόψη Διεθνείς εκθέσεις,

(3) αξιοποιεί τους Ακολούθους Άμυνας (ΑΚΑΜ) και τους υπαλλήλους οικονομικών και εμπορικών υποθέσεων των διπλωματικών αποστολών της χώρας μας σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ, για την προώθηση των εξαγωγών στρατιωτικού εξοπλισμού καθώς επίσης και την προώθηση διακρατικών συνεργασιών ιδιαίτερα σε περιοχές όπου υπάρχει επιχειρηματικό ενδιαφέρον από τους φορείς της ΕΑΤΒΒ,

(4) προωθεί σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς λοιπών υπουργείων, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των αμυντικών βιομηχανιών της χώρας υποστηρίζοντας τη συμμετοχή τους σε συνεργατικά σχήματα, δίδοντας παράλληλα έμφαση σε προϊόντα διττής χρήσης.

γ. Ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας

Η ικανοποίηση των επιχειρησιακών αναγκών μέσω της ανάπτυξης κατάλληλων τεχνολογιών αποτελεί σημαντική παράμετρο για την καθοδήγηση της έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της άμυνας μέσω της αξιοποίησης της ΕΑΤΤΒ. Στο πλαίσιο αυτό το ΥΠΕΘΑ:

(1) δέχεται από ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς καθώς και πανεπιστήμια, προτάσεις ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία αξιολογούνται από το ΓΕΕΘΑ αναφορικά με την κάλυψη των επιχειρησιακών του απαιτήσεων,

(2) καταρτίζει το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αμυντικής Έρευνας και Τεχνολογίας, στο οποίο περιλαμβάνονται προγράμματα που εξυπηρετούν τους βασικούς τομείς ανάπτυξης αμυντικής έρευνας και τεχνολογίας για την ικανοποίηση των επιχειρησιακών απαιτήσεων και προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί και εγκριθεί από το ΓΕΕΘΑ και προγράμματα για την ανάπτυξη βιομηχανικών δυνατοτήτων στους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας που προσδιορίζονται στην ΕΑΒΣ,

(3) διεξάγει, αναπτύσσει και αξιοποιεί τεχνολογική έρευνα στο πλαίσιο των επιχειρησιακών αναγκών των ΕΔ και μπορεί να συμμετέχει με φορείς της επιστημονικής κοινότητας, της ΕΑΤΒΒ και λοιπούς δημόσιους φορείς, σε ερευνητικά προγράμματα διεθνών οργανισμών και Διεθνών Συνεργατικών Σχημάτων επ' ωφελεία των ΕΔ, σε τομείς ενδιαφέροντος που προσδιορίζονται στην ΕΑΒΣ ή καθορίζονται από τη ΓΔΑΕΕ σε συνεργασία με τα ΓΕ και το ΓΕΕΘΑ για την ικανοποίηση επιχειρησιακών απαιτήσεων,

(4) επιδιώκει τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων, σε συνεργασία με λοιπούς φορείς του δημοσίου (Υπουργείο Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, κτλ) όπου αυτό είναι εφικτό, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και η καινοτομία, και να αναπτυχθούν περαιτέρω δράσεις στον τομέα της αμυντικής έρευνας και τεχνολογίας,

(5) επιδιώκει τη σταδιακή αύξηση του ύψους των πιστώσεων που διατίθενται για την Έρευνα και Ανάπτυξη,

(6) στοχεύει στην αξιοποίηση των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΟΠΕΑΣ) με απώτερο σκοπό την εξέλιξη νέων τεχνολογιών και την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης σύνθετων οπλικών συστημάτων.

Επιπλέον, προωθείται η σύσταση, ενεργοποίηση και στη συνέχεια αξιοποίηση του Ενιαίου Φορέα Αμυντικής Έρευνας και Τεχνολογίας με σκοπό:

(1) την ενοποίηση και το συντονισμό των ερευνητικών κέντρων των ΕΔ και τη δικτύωση με ερευνητικά κέντρα του εσωτερικού/εξωτερικού, την αμυντική βιομηχανία καθώς και με τις παραγωγικές σχολές των ΕΔ.

(2) την ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογίας για την ενίσχυση της εθνικής άμυνας.

δ. Προώθηση καινοτόμων δράσεων

Στο πλαίσιο της Προώθησης Καινοτόμων Δράσεων, το ΥΠΕΘΑ διοργανώνει ειδικές ημερίδες, με ομιλητές εξειδικευμένους ερευνητές της πανεπιστημιακής κοινότητας του εσωτερικού και του εξωτερικού, με σκοπό την παρουσίαση καινοτόμων ιδεών και τεχνολογιών στον τομέα της Άμυνας και της Ασφάλειας και διοργανώνει διαγωνισμούς καινοτομίας στον τομέα της αμυντικής έρευνας και τεχνολογίας με χρηματικά έπαθλα και άλλα κίνητρα.

ε. Συγκρότηση Συμβουλίου Αμυντικής Έρευνας Τεχνολογίας & Βιομηχανίας

Συγκροτείται Συμβούλιο Αμυντικής Έρευνας Τεχνολογίας & Βιομηχανίας (ΣΑΕΤΒ), το οποίο αντικαθιστά το Επιστημονικό Συμβούλιο Αμυντικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΣΑΕΤ), αναλαμβάνοντας τις αρμοδιότητές του. Το ΣΑΕΤΒ, επιφορτίζεται επιπλέον με:

- (1) την υποβολή εισηγήσεων για την τροποποίηση της τρέχουσας ΕΑΒΣ
- (2) την υποβολή εισηγήσεων και για την ανάληψη επιπλέον πρωτοβουλιών και δράσεων για την επίτευξη των στόχων της.
- (3) την παρακολούθηση της εφαρμογής και υλοποίησης της τρέχουσας ΕΑΒΣ

Παράλληλα, το ΣΑΕΤΒ αναλαμβάνει το συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων με απώτερο στόχο την ανάπτυξη της αμυντικής έρευνας, τεχνολογίας και βιομηχανίας της χώρας. Η σύνθεση, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία του ΣΑΕΤΒ θα καθορισθούν από το ΥΠΕΘΑ με έκδοση του σχετικού κανονισμού, μετά την έγκριση της παρούσας στρατηγικής και την εκδήλωση ενεργειών για την τροποποίηση του άρθρου 13 του Ν.2919/2001 το οποίο διέπει τη λειτουργία του ΕΣΑΕΤ.

Για την υλοποίηση των παραπάνω με μέριμνα ΓΔΑΕΕ σε συνεργασία με τα ΓΕ και μετά από γνωμοδότηση του ΣΑΕΤΒ εκπονείται:

- (1) ετήσιο πλάνο δράσεων εφαρμογής της παρούσας στρατηγικής και
- (2) έκθεση αποτελεσμάτων με σκοπό την ενημέρωση της πολιτικής ηγεσίας

στ. Προώθηση της συνεργασίας και του διαλόγου όλων των εμπλεκόμενων μερών καθώς και της συμμετοχής της EATBB σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής του αμυντικού υλικού που εντάσσεται στις ΕΔ.

Μέσω της συμμετοχής των φορέων της EATBB στις προμήθειες ειρηνικής περιόδου των ΕΔ, ενισχύεται η βιωσιμότητά της και ενισχύονται οι δυνατότητές της για την παραγωγή προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, αναγκαίων για τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων των ΕΔ σε περίοδο κρίσης, έντασης ή πολέμου. Κατά συνέπεια, επιδιώκεται και θεσμοθετείται η διαβούλευση με τους φορείς της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, κάτω από διαφανείς διαδικασίες, σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής του αμυντικού υλικού, προκειμένου να γίνονται οι βέλτιστες δυνατές επιλογές που να προσδίδουν τα απαιτούμενα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά στις ΕΔ με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή της EATBB. Ειδικότερα:

(1) Στην 1^η φάση, κατά την οποία γίνεται ο προσδιορισμός των επιχειρησιακών απαιτήσεων (requirements definition phase) και ο καθορισμός των επιθυμητών τομέων εγχώριας ερευνητικής δραστηριότητας .

(2) Στη 2^η φάση που αποσκοπεί στην υλοποίηση της παραγωγής/προμήθειας (production/procurement phase) του αμυντικού υλικού και την ενσωμάτωσή του στις ΕΔ. Επιδίωξη στη φάση αυτή, είναι να υπάρχουν στις διακηρύξεις Ειδικοί Όροι Ασφάλειας Εφοδιασμού και Πληροφοριών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, προκειμένου να καλύπτονται οι ανάγκες των ΕΔ ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης, επιστράτευσης ή πολέμου.

(3) Στην 3^η φάση που αποσκοπεί στην εν συνεχεία υποστήριξη του υλικού (in service phase) , προκειμένου να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή διαθεσιμότητα και η επιχειρησιακή ετοιμότητα του υλικού.

(4) Στην 4^η φάση που αφορά στην απόσυρση του υλικού (disposal phase) από τις ΕΔ, λόγω έλευσης του τέλους της ωφέλιμης επιχειρησιακής του ζωής ή κατόπιν διαπίστωσης ότι η συνέχιση της διατήρησής του είναι πλέον μη οικονομικά, τεχνικά και επιχειρησιακά συμφέρουσα για τις ΕΔ. Στη φάση αυτή μπορούν να εξετάζονται λύσεις για τη διάθεση του υλικού σε άλλες χώρες , ενθαρρύνοντας και ενισχύοντας την εμπλοκή της EATBB κατά τρόπο που να δημιουργεί προστιθέμενη αξία.

Αντίστοιχα, και στα πλαίσια της συνεργασίας και του διαλόγου όλων των εμπλεκόμενων μερών, η EATBB παρουσιάζει στο ΥΠΕΘΑ μέσω ημερίδων και λοιπών διαφανών διαδικασιών:

(1) τις δυνατότητες παραγωγής, συμπαραγωγής και υποστήριξης των εγχώριων βιομηχανιών αμυντικού υλικού σύμφωνα με τις υπάρχουσες υποδομές στην Ελλάδα.

(2) την αποκτηθείσα εμπειρία από το ερευνητικό, κατασκευαστικό ή υποκατασκευαστικό έργο της εγχώριας βιομηχανίας, σε εξοπλιστικά προγράμματα των ΕΔ της χώρας ή άλλων χωρών.

ζ. Ενίσχυση των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)

Το επίπεδο της συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για τη ενίσχυση των ΜΜΕ, οι οποίες συνθέτουν την εγχώρια αμυντική βιομηχανία, αποτελεί μόνιμη επιδίωξη για το ΥΠΕΘΑ. Η ενίσχυση αυτή αναμένεται να βελτιώσει την κατεχόμενη τεχνογνωσία της ΕΑΤΒΒ και να διευκολύνει τη διατήρηση και ανάπτυξη εγχώριων αμυντικών βιομηχανικών και τεχνολογικών υποδομών που θεωρούνται κρίσιμες για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας της χώρας. Ως εκ τούτου το ΥΠΕΘΑ:

(1) καταγράφει, παρακολουθεί και μελετά τις δυνατότητες εγχώριας παραγωγής αμυντικού υλικού, υλικού διττής χρήσης, όπως και τις δυνατότητες παροχής συναφών υπηρεσιών και έργων, καταρτίζοντας το Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (ΕΜΕΑΤ).

(2) παρέχει κάθε δυνατή υποστήριξη και διευκόλυνση ώστε οι ΜΜΕ να εκμεταλλεύονται τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την ενίσχυση των περιφερειακών δικτύων των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων,

(3) επιδιώκει, σε συνεργασία με την ΕΑΤΒΒ, την ενεργή συμμετοχή στις εργασίες τυποποίησης των Διεθνών Οργανισμών στους οποίους συμμετέχει προκειμένου να υπάρχει επωφελής συμβολή για τη χώρας μας στη διαμόρφωση διαδικασιών και στον καθορισμό προδιαγραφών αμυντικού υλικού,

(4) στοχεύει στην ανάπτυξη προϊόντων διττής χρήσης επιδιώκοντας κυρίως τη συνεργασία των ΜΜΕ με τον ΕΟΑ μέσω της αξιοποίησης των τρεχόντων προγραμμάτων και των διαθέσιμων οικονομικών πόρων (European Structural Funds, Horizon 2020, κ.λπ.). Επιπρόσθετα διευκολύνει τη συμμετοχή της εγχώριας βιομηχανικής βάσης σε προγράμματα διεθνών συμπαραγωγών εστιάζοντας σε τεχνολογικές καινοτομίες και μεταφορά τεχνογνωσίας στην ΕΑΤΒΒ,

(5) αξιολογεί και προωθεί σε συνεργασία με τους φορείς της ΕΑΤΒΒ, τεχνολογίες από το στρατιωτικό στο μη στρατιωτικό τομέα (spin-off) και το αντίθετο (spin-in), διευρύνοντας τον τομέα εργασιών των ΜΜΕ και ενισχύοντας τη βιωσιμότητά τους εξυπηρετώντας ταυτόχρονα τις επιχειρησιακές απαιτήσεις των ΕΔ.

(6) αναζητά την εξεύρεση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, κυρίως μέσω της συνεργασίας με συναρμόδια Υπουργεία αλλά και μέσω της ΕΕ για την ανάπτυξη των ΜΜΕ.

(7) στοχεύει σε συνεργασία με την ΕΑΤΒΒ, στην επίτευξη του βέλτιστου βαθμού Τυποποίησης στις ΕΔ που έχει σκοπό την ανάπτυξη δράσεων για την διατήρηση των απαιτούμενων επιπέδων συμβατότητας, εναλλαξιμότητας και ομοιοτυπίας στους επιχειρησιακούς, διοικητικούς και τεχνικούς τομείς, καθώς και στον τομέα των υλικών, προκειμένου να επιτυγχάνεται η διαλειτουργικότητα κατά τις επιχειρήσεις των ΕΔ.

(8) προωθεί τις Συνέργειες στον τομέα της Άμυνας και Ασφάλειας με συναρμόδια Υπουργεία, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες για την ΕΑΤΒΒ, κυρίως σε θέματα τυποποίησης, διαλειτουργικότητας, προμηθειών και κοινών εφοδιαστικών αλυσίδων, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ΕΔ συνεργάζονται με φορείς του πολιτικού τομέα και συνεισφέρουν σε περιπτώσεις έκτακτων αναγκών σε μέσα και ανθρώπινο δυναμικό,

(9) πιστοποιεί μέσω της ΓΔΑΕΕ τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της αμυντικής βιομηχανίας, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη συμβατικών υποχρεώσεων με το ΥΠΕΘΑ (στην περίπτωση που αυτά προορίζονται για τρίτους). Για τον σκοπό αυτό η ΓΔΑΕΕ αξιοποιεί εθνικές υποδομές (Αμυντική Βιομηχανία, Ερευνητικά Κέντρα, ΤΕΕ, Μελετητικά Γραφεία, ΑΕΙ, Οργανισμούς τυποποίησης κλπ) και συνάπτει διακρατικές ή άλλες συμφωνίες για αντιμετώπιση περιπτώσεων που δεν υπάρχουν εθνικές υποδομές ή και τεχνογνωσία και εναρμονίζεται με τις βέλτιστες πρακτικές των Διεθνών Οργανισμών στους οποίους συμμετέχει

η. Αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου προμηθειών των ΕΔ

Οι φορείς του ΥΠΕΘΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα που έχουν προκύψει από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για τις προμήθειες στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, δρομολογούν την αναθεώρησή του, λαμβάνοντας υπόψη και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, με σκοπό:

(1) την ενίσχυση της ταχύτητας, της διαφάνειας, της ευελιξίας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του συστήματος προμηθειών των ΕΔ,

(2) τη θεσμοθέτηση της βιομηχανικής συμμετοχής (industrial participation) σύμφωνα με τις προβλέψεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. την οποία η χώρα θα διεκδικεί από τους υποψήφιους προμηθευτές αμυντικού υλικού, στις περιπτώσεις προμηθειών που εμπίπτουν στους κρίσιμους τομείς

προτεραιότητας και δεν διατίθενται άλλα μέσα για την ανάπτυξη/διατήρηση της αντίστοιχης τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης,

(3) την ολιστική προσέγγιση των προμηθειών των ΕΔ, με την αξιοποίηση των πρακτικών και δοκιμασμένων μεθόδων-διαδικασιών προηγμένων χωρών, στα πλαίσια της οποίας λαμβάνονται υπόψη συνολικά οι απαιτήσεις του κύκλου ζωής του αμυντικού υλικού.

θ. Εξειδίκευση Στρατηγικής Προμηθειών

Με ευθύνη του ΥΠΕΘΑ, εξειδικεύεται στρατηγική προμηθειών, που αξιοποιεί τα διδάγματα του παρελθόντος και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές στον τομέα με σκοπό:

- οι ΕΔ να προμηθεύονται αμυντικό υλικό σύμφωνα με τις προδιαγραφές, στον προβλεπόμενο χρόνο και στο προβλεπόμενο κόστος,
- η διαθεσιμότητα και η επιχειρησιακή ετοιμότητα του υλικού να διατηρείται σε ολόκληρη τη διάρκεια του κύκλου ζωής στα επιθυμητά επίπεδα με το μικρότερο κόστος και
- να κατοχυρώνεται ο ρόλος της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στην προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας.

Σε ότι αφορά την κατοχύρωση του ρόλου της ΕΑΤΒΒ στην προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, θεσπίζεται διαδικασία λήψης αποφάσεων για την προμήθεια αμυντικού υλικού περιλαμβάνει που τα ακόλουθα βήματα:

(1) Καθορισμός επιχειρησιακής απαίτησης.

(2) Εξετάζεται, αν η συγκεκριμένη απαίτηση μπορεί να ικανοποιηθεί από έτοιμο προϊόν, COTS (Commercial Off The Shelf) ή MOTS (Military Off The Shelf), ή θα πρέπει να αναπτυχθεί νέο προϊόν, είτε στην εγχώρια είτε στην διεθνή αγορά. Η περίπτωση του νέου προϊόντος θα πρέπει να αιτιολογείται πλήρως και θα εξετάζεται μόνο υπό την προϋπόθεση ότι οι ΕΔ διαθέτουν τις υποδομές, τα μέσα και την τεχνογνωσία να επιτελέσουν/αξιολογήσουν λειτουργίες του κύκλου ζωής που είναι συγγενείς με πρωτότυπο υλικό. Εξαιρέσεις από τον κανόνα, δικαιολογούνται σε περιπτώσεις αιτιολογημένα χαμηλού ρίσκου και κόστους.

(3) Εξετάζεται αν η επιχειρησιακή απαίτηση αφορά στην προστασία ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας οπότε:

(α) εάν η προμήθεια δεν αφορά την προστασία ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας, τότε η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τις διαδικασίες υλοποίησης που καθορίζονται στην Οδηγία 2009/81 ΕΚ καθώς και τις υφιστάμενες εθνικές διαδικασίες περί προμηθειών στον τομέα της Άμυνας.

(β) εάν η προμήθεια αφορά την προστασία ουσιαστών συμφερόντων ασφαλείας, τότε ακολουθούνται με τη σειρά τα παρακάτω βήματα:

1/ εξετάζεται αν η προμήθεια είναι δυνατόν να εκτελεστεί αυτοδύναμα μέσω της ΕΑΤΒΒ κάνοντας αιτιολογημένη χρήση του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, και

2/ εάν η επιχειρησιακή απαίτηση δεν μπορεί να καλυφθεί από την ΕΑΤΒΒ τότε εξετάζεται η συνεργασία με αλλοδαπές εταιρείες. Στην περίπτωση αυτή εξετάζεται εάν η υλοποίηση της προμήθειας με τον Ν.3978/11 μπορεί να προστατεύσει τα ουσιαστικά συμφέροντα ασφαλείας της χώρας. Σε διαφορετική περίπτωση, γίνεται αιτιολογημένη χρήση του άρθρου 346 της ΣΛΕΕ, επιδιώκοντας τη μεγαλύτερη δυνατή εγχώρια βιομηχανική συμμετοχή στους τομείς ενδιαφέροντος και κυρίως για την εν συνεχεία υποστήριξη του υλικού.

(4) Σε όλες τις περιπτώσεις, το υπό προμήθεια υλικό, με την ολοκλήρωση της παραλαβής θα καλύπτεται υποχρεωτικά από σύμβαση εν συνεχεία υποστήριξης.

7. Αποτίμηση της Στρατηγικής

Η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των μέτρων και δράσεων της ΕΑΒΣ, θα γίνεται σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρούσας στρατηγικής.

Η παρούσα στρατηγική έχει ισχύ πέντε ετών και τυχόν αναθεώρησή της θα γίνεται έπειτα από αιτιολογημένη πρόταση της ΓΔΑΕΕ και σύμφωνη γνώμη του ΣΑΕΤΒ .